

УДК 351:378

Домбровська Світлана Миколаївна, начальник навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту

України, доктор наук з державного управління, професор;

Полторак Степан Тимофійович, Міністр оборони України, кандидат педагогічних наук, професор;

Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна, провідний науковий співробітник навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління

Перспективні напрямки будівництва Збройних сил України й умови їх реалізації

Актуальність теми. На рубежі ХХІ століття геополітична ситуація у світі кардинально змінилася і продовжує змінюватися. Намітилася чітка тенденція до переходу від досить традиційної для недавнього минулого структури геополітичних сил до їх якісно нової конфігурації, в якій Україна повинна зайняти гідне місце як суверенна держава, здатна твердо і впевнено формувати та реалізовувати самостійну оборонну, внутрішню і зовнішню політику, виходячи з власних національних цілей та інтересів. З огляду на це не викликає сумнівів те, що на сучасному етапі функціонування України проблема забезпечення її безпеки набуває особливого значення, і вимагає здійснення ефективної державної політики у сфері національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості забезпечення системи безпеки під час здійснення державного управління детально розглянуті В. Бакуменко, В. Горбуліним, І. Грицяк, С. Домбровською, Л. Івашовою, В. Коврегіним, О. Крюковим, Н. Нижник, В. Садковим, А. Сіцінським, В. Скуратівським, О. Сніговою, Д. Юрковським та ін. Разом із тим, у сучасній науковій літературі недостатньо системно відображені

науково-теоретичні підходи до визначення пріоритетних напрямків будівництва Збройних сил України й умов їх реалізації.

Виклад основного матеріалу. Погоджуємося із Г. Ситник, О. Ф. Сальніковою та ін. [2], що «будівництво» (реформування) Збройних сил не можна зводити тільки до зміни їх організаційно-штатної структури і способів комплектування. Воно повинно розглядатися як система взаємопов'язаних і взаємообумовлених економічних, соціально-політичних, ідеологічних, військово-технічних та інших заходів, що здійснюються державою зі створення, підготовки та сталого розвитку Збройних сил з метою запобігання збройних конфліктів і забезпечення захисту держави.

Аналіз історії військово-політичних відносин [1] свідчить про те, що система військово-політичних пріоритетів держави повинна регулярно оновлюватися, змінювати свою структуру, а в її межах акценти можуть переноситися з однієї проблеми на іншу. Однак підкреслимо, що у визначенні пріоритетів варто підходити системно, охоплюючи всю систему будівництва Збройних сил (ЗС), усі його сфери та компоненти. Зважаючи на це, уважаємо, що пріоритетні напрямки будівництва ЗС України можуть бути визначені в якості таких принципів:

- забезпечення єдиноначальності на правовій основі;
- моніторинг і контролінг геополітичного та геостратегічного положення країни;
- відповідність кількісно-якісного складу ЗС тим завданням і функціям, що на них покладаються, законодавству, міжнародним зобов'язанням і економічним можливостям держави;
- підготовка для відвернення агресії бойових дій на суші, морі та в повітрі, підтримка бойової готовності, достатньої для надійного захисту держави, а також забезпечення максимальної боєздатності при мінімальних витратах і високого рівня професіоналізму;
- розвиток військово-промислового комплексу (завчасне створення запасів, підготовка і накопичення мобілізаційних ресурсів);

– використання вітчизняного і світового досвіду військового будівництва Збройних сил;

– забезпечення військової дисципліни та дотримання загальногромадянських політичних прав і свобод, соціальна захищеність військовослужбовців відповідно до специфіки військової служби тощо.

Пріоритети в будівництві вітчизняних ЗС визначаються адекватною оцінкою військової загрози і ступеня військової небезпеки, урахуванням їх конфліктного стану. При цьому не можна їх зводити до елементарних характеристик. Важливим є здійснення всебічно зваженої відповідальної оцінки військово-політичних намірів, можливостей і рівня наявних і потенційних загроз. Суб'єктивне визначення (завищення) військової загрози в кінцевому рахунку позначається не менше негативно на безпеку країни, ніж її зниження, оскільки зумовлює додаткове необґрунтоване пере направлення ресурсів від інших пріоритетних напрямків діяльності суспільства і держави.

Висновки. Отже, завданням України є розробка гнучкої моделі військово-політичного будівництва, яка дозволяє швидко реагувати на обставини, що змінюються, основу якої має становити, насамперед, визначення ступеня військової небезпеки; точний вибір партнерів у зовнішній і військовій політиці; об'єктивне співвідношення вітчизняних національних інтересів і внутрішніх можливостей. Уся система пріоритетності в будівництві ЗС повинна бути закладена в концепції військової безпеки держави, положеннях військової доктрини держави, принципах поточної військової політики країни.

Список літератури:

1. Бжезинский З. Преждевременное партнерство / З. Бжезинский // Политические исследования. – 1994. – № 1. – С. 60-62.

2. Ситник Г. П. Тенденції розвитку оборонно-промислового комплексу провідних країн світу / Г. П. Ситник, О. Ф. Сальнікова // Аспекти публічного управління. – Дніпропетровськ : Грані, 2014. – № 9/10. – С. 56–65.